

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VIETOS
SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 4 IR 10⁴ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIP-2129 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO
ĮSTATYMO NR. I-1418 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-
2130“ PROJEKTO (TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-21-538(3) (TAIS NR. 21-22615(4))**

2021-10-12 Nr. NV-2497

Vilnius

Projekto rengėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą dėl Seimo narės R. Morkūnaitės-Mikulėnienės teikiamų Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių ir Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo projektų, kuriais siūloma įtvirtinti nuostatą, kad duomenys apie veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui skirtas ir panaudotas lėšas, būtų vieši.

Dabartinė situacija. 2021 m. vasario 17 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-46 Vyriausybės buvo paprašyta pateikti išvadą dėl Seimo narės R. Morkūnaitės-Mikulėnienės 2018 m. gegužės 11 d. registruotų Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 4 ir 10⁴ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-2129 (toliau – įstatymo projektas Nr. 1) ir Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 26 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIP-2130 (toliau – įstatymo projektas Nr. 2).

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:

- papildyti Vietos savivaldos įstatyme numatytą viešumo principą, nurodant, kad savivaldybė savo interneto svetainėje skelbia ir nuolat atnaujina informaciją apie jos ir jos kontroliuojamų įmonių suplanuotas ir panaudotas lėšas, skirtas veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui;
- į Vietos savivaldos įstatymą įtraukti nuostatą, kad savivaldybės metiniame finansiniame plane numato lėšas savivaldybės veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui; šiomis lėšomis apmokėta viešoji informacija yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija; dalis suplanuotų lėšų yra skiriama savivaldybės tarybos mažumos (opozicijos) veiklos viešinimui, o jos dydis būtų nustatomas proporcingai savivaldybės tarybos narių, priklausančių mažumai (opozicijai) skaičiui.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma numatyti, kad valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų duomenys apie visuomenės informavimui skirtas ir panaudotas lėšas, sudarytas sutartis, informacijos rengėjus bei paslaugos teikėjus yra vieša ir skelbiama šių institucijų ir įstaigų interneto svetainėse. Taip pat įtvirtinti nuostatą, kad viešoji informacija, apmokėta valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų lėšomis, yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija. Tokios viešosios informacijos žymėjimo ir duomenų skelbimo tvarką nustato Vyriausybė.

Vyriausybė jau teikė išvadą dėl šių įstatymų projektų 2019 m. balandžio 10 d. nutarimu Nr. 324, kuria siūlė pritarti įstatymų projektų tikslui – sukurti prielaidas didesniai valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos viešumui, tačiau nepritarti šiais įstatymų projektais siūlomoms teisinio reguliavimo priemonėms dėl nurodytų priežasčių.

Projekto esmė. Projektu **siūloma pritarti** įstatymo projekto Nr. 1 **tikslui** – sukurti prielaidas didesniai savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių veiklos viešumui, **tačiau siūlyti jo nesvarstyti** dėl šių priežasčių:

- įvertinus Vietos savivaldos įstatymo ir Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo paskirtį, sprendina, kad informacijos skelbimas savivaldybių

interneto svetainėse yra ne Vietos savivaldos įstatymo, o specialiojo įstatymo – Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo įgyvendinamojo teisės akto – Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir staigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ reguliavimo dalykas. Kai institucijos renks informaciją, kuri bus skleidžiama ne jų interneto svetainėse arba neperiodiniuose informacinio pobūdžio leidiniuose, o pasitelkus viešosios informacijos rengėjus ir skleidėjus, vadovaujantis Visuomenės informavimo įstatymo 24 straipsnio 1 dalies 14 punkto b papunkčiu, duomenys apie viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo lėšas, gautas sandorio ar administracinio akto pagrindu, kurių šaltinis yra valstybės ar savivaldybės biudžetas ar kitas valstybės ar savivaldybės įsteigtas fondas, valstybės ar savivaldybės įmonė, valstybės ar savivaldybės valdoma ar kontroliuojama bendrovė ar šios bendrovės valdoma ar kontroliuojama dukterinė bendrovė, taip pat kitas juridinis asmuo, kurio dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 50 procentų balsų arba skiria daugiau kaip pusę jų valdymo organų narių, bus kaupiami ir viešai neatlygintinai skelbiami Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje. Todėl, siekiant nedubliuoti jau viešai paskelbtos informacijos ir nekurti papildomos administracinės naštos, keičiant aukščiau minėtą Vyriausybės nutarimą, bus nustatyta pareiga institucijoms skelbti informaciją apie lėšas, skirtas institucijos veiklai viešinti, savo interneto svetainėje pateikiant nuorodą į Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinėje sistemoje esančią informaciją;

- Vietos savivaldos įstatymas nustato, kad savivaldybės veiklos viešinimas yra viena iš strateginio planavimo savivaldybėje proceso veiklų, kuriai, vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 23 straipsniu, skiriami savivaldybės biudžeto asignavimai. Todėl įstatymo projektu siūloma nuostata, kad savivaldybės biudžete turi būti numatytos lėšos savivaldybės veiklos viešinimui, įvaizdžio formavimui ir visuomenės informavimui vertintina kaip perteklinė, o nuostata, kad šiomis lėšomis apmokėta viešoji informacija yra aiškiai pažymima kaip užsakomoji informacija, jau siūloma įtvirtinti įstatymo projektu Nr. 2;
- įvertinus Konstitucijos ir Vietos savivaldos įstatymo nuostatas, konstatuotina, kad visa savivaldybės taryba kolegialiai atsako už savo veiklos rezultatus, be to, savivaldybės tarybos narių, priklausančių opozicijai, skaičiaus ir savivaldybės tarybos narių, priklausančių daugumai, skaičiaus santykis praktikoje nuolat kinta ne tik per savivaldybės tarybos kadencijos laikotarpį, bet ir per kalendorinius metus. Todėl diferencijuoti savivaldybės tarybos daugumos ir mažumos (opozicijos) veiklos viešinimą ar jo finansavimą, nėra tikslinga.

Projektu **siūloma iš esmės pritarti** įstatymo projektui Nr. 2 ir pasiūlyti Seimui jį **tobulinti pagal šias pastabas:**

- atsižvelgiant į dėl įstatymo projekto Nr. 1 teikiamą argumentą, kad informacijos skelbimas savivaldybių interneto svetainėse yra Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir staigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ reguliavimo dalykas ir informaciją, kad atitinkamai bus keičiamas minėtas Vyriausybės nutarimas, siūlytina išbraukti įstatymo projekto Nr. 2 1 straipsniu siūlomo pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies pirmą sakinį;
- visuomenė turėtų būti informuojama ne tik apie tai, kuris visuomenės informavimo priemonės turinys yra užsakytas viešojo sektoriaus subjekto, bet ir apie konkretų šio turinio užsakovą, todėl siūlytina pildyti įstatymo projekto Nr. 2 1 straipsniu siūlomo pildyti Visuomenės informavimo įstatymo 26 straipsnio 3 dalies antrą sakinį nuostata dėl privalomo viešosios informacijos užsakovo (institucijos) nurodymo. Ir, atsižvelgiant į Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytus teisėkūros tikslingumo ir proporcingumo principus, siūlytina atsisakyti šios įstatymo

nuostatos detalizavimo Vyriausybės tvirtinamame teisės akte, nes esminės nuostatos, užtikrinančios tinkamą visuomenės informavimą, jau būtų įtvirtintos pačiame įstatyme.

Derinimas. Projektas svarstytas 2021 m. liepos 27 d. tarpinstituciniame pasitarime. Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus, taip pat tikslintos Vyriausybės pozicijos formuluotės, kadangi Viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų informacinė sistema šiuo metu dar neveikia, o Kultūros ministerija informavo apie planuojamą informacinės sistemos veiklos pradžią 2022 m. sausio 15 d.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintam projektui pastabų ir pasiūlymų neturi.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatoms. Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Vyriausybės programos nuostatoms.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta **2021 m. kovo 17 d.**

Dalykinio vertinimo išvada. Atkreiptinas dėmesys, kad projekto nuostata dėl Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“ keitimo bus įgyvendinta artimiausiu metu, įtraukiant atitinkamą pakeitimą į šiuo metu Vidaus reikalų ministerijoje pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Viešojo valdymo grupių pastabas tikslinamą minėto Vyriausybės nutarimo pakeitimo projektą.

Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Aušra Balčiūnaitytė